

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2005/89/EF**af 18. januar 2006****om foranstaltninger til fremme af elforsyningssikkerhed og infrastrukturinvesteringer****(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽²⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽³⁾ har bidraget betydeligt til gennemførelsen af det indre elmarked. Garantien for en høj grad af elforsyningssikkerhed er et centralt delmål for et velfungerende indre marked, og det pågældende direktiv giver medlemsstaterne mulighed for at pålægge elselskaber forpligtelser til offentlige tjenesteydelser, bl.a. hvad angår forsyningssikkerhed. Disse forpligtelser bør defineres så præcist som muligt og bør ikke medføre, at der skabes produktionskapacitet ud over, hvad der er nødvendigt for at forebygge unødige afbrydelser af elforsyningen til slutkunder.
- (2) Efterspørgslen efter elektricitet beregnes sædvanligvis for en mellemlang periode på grundlag af scenarier, der udarbejdes af transmissionssystemoperatører eller andre organisationer, som er i stand til at opstille sådanne efter anmodning fra en medlemsstat.
- (3) Et konkurrencepræget indre elmarked i EU forudsætter en gennemskuelig og ikke-diskriminerende elforsyningssikkerhedspolitik, som er forenelig med de krav, et sådant

marked stiller. Uden en sådan politik i de enkelte medlemsstater, eller hvis der er betydelige forskelle mellem medlemsstaternes politikker, vil der opstå konkurrenceforvridning. Det er derfor af afgørende betydning, at de kompetente myndigheders såvel som medlemsstaternes og alle relevante markedsaktørers roller og ansvarsområder defineres entydigt med henblik på at sikre det indre markeds funktion og elforsyningssikkerheden, samtidig med at det dog må undgås at skabe hindringer for nye markedsdeltagere som f.eks. virksomheder, der producerer eller leverer elektricitet i en medlemsstat, og som for nylig har indledt deres aktiviteter i den pågældende medlemsstat, samt undgås at skabe forvridninger af det indre elmarked eller væsentlige ulemper for markedsaktørerne, herunder virksomheder med små markedsandele, som f.eks. producenter eller leverandører med en meget lille andel af det pågældende fællesskabsmarked.

- (4) Ved Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1229/2003/EF ⁽⁴⁾ fastlægges retningslinjer for fællesskabspolitikken om de transeuropæiske energinet. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽⁵⁾ indeholder blandt andet generelle principper og detaljerede regler om styring af flaskehalse i systemet.
- (5) I forbindelse med fremme af elektricitet fra vedvarende energikilder må det sikres, at der er reservekapacitet til rådighed, hvor dette er teknisk påkrævet, for at opretholde nettets pålidelighed og sikkerhed.
- (6) For at opfylde Fællesskabets forpligtelser på miljøområdet og nedbringe afhængigheden af importeret energi er det vigtigt at tage hensyn til de langsigtede virkninger af en større elektricitetsefterspørgsel.
- (7) Samarbejde mellem nationale transmissionssystemoperatører om sikkerheden på nettet, herunder en definition af overførselskapacitet, tilvejebringelse af oplysninger og netmodeller er afgørende for udviklingen af et velfungerende indre marked og kunne forbedres yderligere. Manglende samarbejde om netsikkerhed vil hæmme udviklingen af lige konkurrencevilkår.

⁽¹⁾ EUT C 120 af 20.5.2005, s. 119.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 5.7.2005 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 1.12.2005.

⁽³⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37. Ændret ved Rådets direktiv 2004/85/EF (EUT L 236 af 7.7.2004, s. 10).

⁽⁴⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 11.

⁽⁵⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1. Ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1223/2004 (EUT L 233 af 2.7.2004, s. 3).

- (8) De relevante tekniske standarder og anbefalinger i f.eks. UCTE's driftshåndbog (Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity) og tilsvarende standarder og anbefalinger udarbejdet af NORDEL samt tekniske forskrifter for det baltiske net (Baltic Grid Code) og for systemerne i Det Forenede Kongerige og Irland tager først og fremmest sigte på at støtte den tekniske drift af det sammenkoblede net og bidrager derved til at tilgodese behovet for fortsat drift af nettet i tilfælde af systemsvigt på ét eller flere punkter og til at mindske omkostningerne ved at afbøde sådanne forsyningsafbrydelser.
- (9) Transmissions- og distributionssystemoperatører bør pålægges at yde et højt serviceniveau over for slutkunder for så vidt angår hyppighed og varighed af forsyningsafbrydelser.
- (10) Foranstaltninger, der kan anvendes til at sikre opretholdelse af passende reserveproduktionskapacitet, bør være markedsorienterede og ikke-diskriminerende og kan omfatte foranstaltninger som f.eks. kontraktmæssige garantier og ordninger, kapacitetsoptioner eller kapacitetsforpligtelser. Disse foranstaltninger kan endvidere suppleres med andre ikke-diskriminerende instrumenter såsom kapacitetsbetalinger.
- (11) For at sikre, at relevante forhåndsuplysninger er til rådighed, bør medlemsstaterne offentliggøre foranstaltninger til at opretholde balancen mellem udbud og efterspørgsel blandt nuværende og potentielle investorer i produktionskapacitet og blandt elforbrugere.
- (12) Det er vigtigt, at medlemsstaterne, uden at dette berører traktatens artikel 86, 87 og 88, fastsætter en entydig, passende og stabil ramme, som fremmer elforsynings sikkerheden og skaber forudsætningerne for investeringer i produktionskapacitet og teknikker til efterspørgselsstyring. Det er også vigtigt, at der træffes egnede foranstaltninger med henblik på at sikre en retlig ramme, der fremmer investeringer i nye sammenkoblinger af transmissionsnet, navnlig mellem medlemsstater.
- (13) Det Europæiske Råd i Barcelona den 15.-16. marts 2002 nåede til enighed om et niveau for sammenkoblingsgraden mellem medlemsstaterne. En lav sammenkoblingsgrad resulterer i en fragmentering af markedet og hæmmer udviklingen af konkurrence. Eksistensen af en tilstrækkelig fysisk samkøringskapacitet på transmissionsområdet, hvad enten den er grænseoverskridende eller ej, er en afgørende, men ikke tilstrækkelig forudsætning for effektiv konkurrence. Nye sammenkoblingsprojekters potentielle fordele og sådanne projekters omkostninger bør i slutkundernes interesse stå i rimeligt forhold til hinanden.
- (14) Der er behov for at fastsætte de maksimale overførselskapaciteter uden at slække på kravet om sikker netdrift, og det er i denne forbindelse vigtigt at sikre fuld gennemsigtighed i kapacitetsberegningen og allokeringsproceduren i transmissionssystemet. På denne måde kan eksisterende kapacitet udnyttes bedre, og der vil ikke blive givet forkerte signaler om mangelsituationer til markedet, hvilket vil bidrage til skabelsen af et fuldt konkurrencedygtigt indre marked i overensstemmelse med direktiv 2003/54/EF.
- (15) Transmissions- og distributionssystemoperatørerne har behov for passende og stabile retlige rammer for deres investeringer og for vedligeholdelse og fornyelse af nettet.
- (16) Medlemsstaterne skal i henhold til artikel 4 i direktiv 2003/54/EF overvåge og fremsende en rapport om elforsynings sikkerheden. Denne rapport bør dække faktorer, der på kort, mellemlang og lang sigt er relevante for forsynings sikkerheden, herunder transmissionssystemoperatørernes forventede investeringer i nettet. Ved udarbejdelsen af en sådan rapport forventes medlemsstaterne at støtte sig på informationer og vurderinger, der allerede er under udarbejdelse af transmissionssystemoperatører både på individuel og kollektiv basis, herunder på europæisk niveau.
- (17) Medlemsstaterne bør sikre en effektiv gennemførelse af dette direktiv.
- (18) Målene for dette direktiv, nemlig oprettelse af et fuldt funktionsdygtigt indre marked for elektricitet, der bygger på loyal konkurrence og sikre elforsyninger, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

VEDTAGET FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Anvendelsesområde

1. Med dette direktiv indføres foranstaltninger, der skal sikre, at det indre marked for elektricitet fungerer tilfredsstillende ved at sikre elforsynings sikkerheden og ved at sikre

a) en passende produktionskapacitet

b) en rimelig balance mellem udbud og efterspørgsel,

samt

- c) en passende sammenkobling mellem medlemsstaterne med henblik på udvikling af det indre marked.

2. Dette direktiv etablerer en ramme, inden for hvilken medlemsstaterne definerer gennemskuelige, stabile og ikke-diskriminerende politikker for elforsyningssikkerhed, som er forenelige med kravene på et konkurrenceorienteret indre marked for elektricitet.

Artikel 2

Definitioner

Definitionerne i artikel 2 i direktiv 2003/54/EF finder anvendelse i nærværende direktiv. Endvidere forstås ved:

- a) »regulerende myndigheder«: medlemsstaternes regulerende myndigheder som udpeget i overensstemmelse med artikel 23 i direktiv 2003/54/EF
- b) »elforsyningssikkerhed«: et elektricitetssystems evne til at forsyne slutkunderne med elektricitet i overensstemmelse med dette direktiv
- c) »nettets driftssikkerhed«: kontinuerlig drift af transmissions- og eventuelt distributionsnet under forudsigelige omstændigheder
- d) »balance mellem udbud og efterspørgsel«: dækning af forbrugernes forventede efterspørgsel efter elektricitet, uden at det er nødvendigt at håndhæve foranstaltninger til nedbringelse af forbruget.

Artikel 3

Almindelige bestemmelser

1. Medlemsstaterne sikrer en høj grad af elforsyningssikkerhed ved at træffe de nødvendige foranstaltninger til fremme af et stabilt investeringsklima og fastlægge, hvilke roller og ansvarsområder de kompetente myndigheder, inklusive reguleringsmyndighederne hvor det er relevant, og alle relevante markedsaktører skal have, og ved at offentliggøre oplysninger herom. De relevante markedsaktører er bl.a. transmissions- og distributionssystemoperatørerne, elproducenterne, leverandørerne og slutkunderne.

2. Samtidig med at medlemsstaterne gennemfører de i stk. 1 nævnte foranstaltninger, tager de hensyn til:

- a) betydningen af at sikre elforsyningens kontinuitet

- b) betydningen af en gennemsigtig og stabil retlig ramme

- c) det indre marked og mulighederne for grænseoverskridende samarbejde om elforsyningssikkerhed

- d) behovet for regelmæssig vedligeholdelse og eventuelt fornyelse af transmissions- og distributionsnettenes for at opretholde nettenes ydeevne

- e) betydningen af at sikre korrekt gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/77/EF af 27. september 2001 om fremme af elektricitet produceret fra vedvarende energikilder inden for det indre marked for elektricitet⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/8/EF af 11. februar 2004 om fremme af kraftvarmeproduktion på grundlag af en efterspørgsel efter nyttevarme på det indre energimarked⁽²⁾, i det omfang bestemmelserne heri vedrører elforsyningssikkerheden

- f) behovet for at sikre tilstrækkelig transmissions- og produktionsreservekapacitet med henblik på stabil drift,

og

- g) betydningen af at fremme etablering af likvide engrosmarkeder.

3. Under gennemførelsen af de i stk. 1 nævnte foranstaltninger kan medlemsstaterne desuden tage hensyn til:

- a) spredningen inden for elproduktionen på nationalt eller relevant regionalt plan

- b) betydningen af at nedbringe de langsigtede virkninger af stigningen i elektricitetsefterspørgslen

- c) betydningen af at fremme energieffektivitet og indførelsen af nye teknologier, navnlig efterspørgselsstyringsteknologier, samt teknologier inden for vedvarende energi og decentral produktion,

og

- d) betydningen af at fjerne administrative hindringer for investeringer i infrastruktur og produktionskapacitet.

4. Medlemsstaterne sikrer, at foranstaltninger vedtaget i medfør af dette direktiv er ikke-diskriminerende og ikke påfører markedsaktørerne, herunder nye markedsdeltagere og virksomheder med små markedsandele, urimelige byrder. Inden foranstaltningerne vedtages, tager medlemsstaterne også hensyn til deres konsekvenser for slutkundernes elektricitetsomkostninger.

⁽¹⁾ EFT L 283 af 27.10.2001, s. 33. Ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

⁽²⁾ EUT L 52 af 21.2.2004, s. 50.

5. Samtidig med at der sikres en passende sammenkobling mellem medlemsstaterne, jf. artikel 1, stk. 1, litra c), skal der navnlig tages hensyn til:

- a) hver enkelt medlemsstats specifikke geografiske forhold
- b) opretholdelsen af en rimelig balance mellem omkostningerne ved opførelse af nye samkøringslinjer og fordelene for slutkunden
- og
- c) at sikre, at de eksisterende samkøringslinjer anvendes så effektivt som muligt.

Artikel 4

Nettets driftssikkerhed

- 1. a) Medlemsstaterne eller de kompetente myndigheder sikrer, at transmissionssystemoperatørerne fastsætter minimumsstandarder og -krav for nettets driftssikkerhed.

Inden disse standarder og krav fastsættes, rådfører de sig med de relevante aktører i de lande, hvormed der er sammenkobling.

- b) Uanset litra a), første afsnit, kan medlemsstaterne kræve, at transmissionssystemoperatørerne forelægger den kompetente myndighed disse standarder og krav til godkendelse.
- c) Medlemsstaterne sikrer, at transmissions- og i givet fald distributionssystemoperatører opfylder minimumsstandarder og -krav med hensyn til nettets driftssikkerhed.
- d) Medlemsstaterne kræver af transmissionssystemoperatørerne, at de opfylder en passende standard med hensyn til nettets driftssikkerhed.

Med henblik herpå opretholder transmissionssystemoperatørerne en passende grad af teknisk transmissionsreservekapacitet med henblik på nettets driftssikkerhed, og de samarbejder med de transmissionssystemoperatører, der er sammenkoblet med.

Graden af forudsigelige omstændigheder, hvorunder driftssikkerheden skal opretholdes fastsættes i standarderne for nettets driftssikkerhed.

- e) Medlemsstaterne skal navnlig påse, at sammenkoblede transmissions- og i givet fald distributionssystemoperatører i tide udveksler information om netoperationer på effektiv vis og i overensstemmelse med minimumsdriftskravene. Samme krav skal, hvor det er nødvendigt, gælde for transmissions- og distributionssystemoperatører, der er sammenkoblede med systemoperatører uden for Fællesskabet.

2. Medlemsstaterne eller de kompetente myndigheder påser, at transmissions- og i givet fald distributionssystemoperatører fastsætter og opfylder præstationsmål med hensyn til forsyningssikkerhed og nettenes driftssikkerhed. Disse mål skal godkendes af medlemsstaterne eller af de kompetente myndigheder, ligesom gennemførelsen heraf overvåges af disse. Målene skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende og skal offentliggøres.

3. Når medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, hvortil der henvises i artikel 24 i direktiv 2003/54/EF og i artikel 6 i forordning (EF) nr. 1228/2003, må der ikke diskrimineres imellem grænseoverskridende kontrakter og nationale kontrakter.

4. Medlemsstaterne skal sikre, at afbrud af forsyningen i nødsituationer bygger på forud fastsatte kriterier for transmissionssystemoperatørernes styring af den manglende balance. Eventuelle sikkerhedsforanstaltninger træffes i nært samråd med andre relevante transmissionssystemoperatører under hensyn til gældende bilaterale aftaler, herunder aftaler om udveksling af oplysninger.

Artikel 5

Opretholdelse af balancen mellem udbud og efterspørgsel

1. Medlemsstaterne træffer egnede foranstaltninger til at opretholde balancen mellem efterspørgslen efter elektricitet og den produktionskapacitet, der er til rådighed.

Medlemsstaterne skal navnlig:

- a) med forbehold af små isolerede systemers særlige behov tilskynde til etablering af en engrosmarkedsstruktur, som afgiver passende prissignaler vedrørende produktion og forbrug
- b) pålægge transmissionssystemoperatørerne at sikre en hensigtsmæssig reservekapacitet til balanceformål og/eller vedtage tilsvarende markedsbaserede foranstaltninger.

2. Med forbehold af traktatens artikel 87 og 88 kan medlemsstaterne træffe yderligere foranstaltninger for at opfylde disse mål, herunder:

- a) indføre bestemmelser, som fremmer ny produktionskapacitet og nye produktionsselskabers indtræden på markedet

- b) fjerne hindringer for anvendelse af afbrydelige kontrakter
- c) fjerne hindringer for indgåelse af kontrakter af varierende længde for både producenter og kunder
- d) tilskynde til anvendelse af teknologier vedrørende realtidsstyring af efterspørgslen som f.eks. avancerede målingssystemer
- e) tilskynde til energibevarelsesforanstaltninger
- f) anvende udbudsprocedurer eller tilsvarende procedurer med hensyn til gennemsigtighed og ikke-diskriminering, jf. artikel 7, stk. 1, i direktiv 2003/54/EF.

3. Medlemsstaterne offentliggør de foranstaltninger, som træffes i henhold til denne artikel, og sikrer den bredest mulige spredning af information herom.

Artikel 6

Investeringer i net

- 1. Medlemsstaterne fastlægger en retlig ramme, som
 - a) indebærer investeringssignaler til såvel transmissions- som distributionssystemoperatørerne om at udvikle deres net med henblik på at imødekomme den forventede efterspørgsel fra markedet
 - b) letter vedligeholdelse og i givet fald fornyelse af deres net.
- 2. Med forbehold af forordning (EF) nr. 1228/2003 kan medlemsstaterne tillade kommercielle investeringer i samkøringslinjer.

Medlemsstaterne sikrer, at afgørelser om investering i samkøringslinjer træffes i nært samarbejde mellem de relevante transmissionssystemoperatører.

Artikel 7

Rapport

- 1. Medlemsstaterne sikrer, at den rapport, der udarbejdes i henhold til artikel 4 i direktiv 2003/54/EF, omhandler elektricitetssystemets samlede evne til at efterkomme den nuværende og forventede efterspørgsel efter elektricitet, herunder
 - a) nettets driftssikkerhed
 - b) den forventede balance mellem udbud og efterspørgsel i den næste femårsperiode
 - c) perspektiverne for elforsynings sikkerheden i perioden mellem 5 og 15 år fra tidspunktet for rapportens udarbejdelse

- d) de investeringsplaner, som transmissionssystemoperatørerne — eller enhver anden part, de måtte have kendskab til — har for de følgende fem kalenderår eller mere, med henblik på at tilvejebringe en passende sammenkoblingskapacitet hen over grænserne.

2. Medlemsstaterne eller de kompetente myndigheder udarbejder rapporten i snævert samarbejde med transmissionssystemoperatørerne. Transmissionssystemoperatørerne rådfører sig om nødvendigt med nabotransmissionsoperatører.

3. Den del af rapporten, der vedrører planer om investering i sammenkobling, som omhandlet i stk. 1, litra d), tager hensyn til:

- a) principperne om styring af flaskehalse, som omhandlet i forordning (EF) nr. 1228/2003
- b) eksisterende og planlagte transmissionslinjer
- c) forventede mønstre for produktion, forsyning, udvekslinger på tværs af grænserne og forbrug med mulighed for efterspørgselsstyring,
og
- d) regionale, nationale og europæiske bæredygtige udviklingsmål, herunder projekter, der indgår i de akser for prioriterede projekter, der omhandles i bilag I til beslutning nr. 1229/2003/EF.

Medlemsstaterne sikrer, at transmissionssystemoperatører informerer om deres egne investeringsplaner eller planer hos enhver anden part, de måtte have kendskab til, med henblik på at tilvejebringe sammenkoblingskapacitet hen over grænserne.

Medlemsstaterne kan også kræve, at transmissionssystemoperatørerne stiller information til rådighed om investeringer vedrørende bygning af interne linjer, der materielt berører tilvejebringelsen af sammenkoblingskapacitet hen over grænserne.

4. Medlemsstaterne eller de kompetente myndigheder sikrer, at de nødvendige midler med henblik på adgang til relevante data stilles til rådighed for transmissionssystemoperatørerne og/eller de kompetente myndigheder, hvor dette er relevant for håndteringen af denne opgave.

Det skal sikres at fortrolig information ikke videregives.

5. På grundlag af oplysningerne om sammenkoblingsinvesteringer, som omhandlet i stk. 1, litra d), aflægger Kommissionen rapport til medlemsstaterne, de kompetente myndigheder og Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas, der er oprettet ved Kommissionens afgørelse 2003/796/EF ⁽¹⁾ om de planlagte investeringer og om, hvordan de bidrager til, at de i artikel 1, stk. 1, omhandlede mål kan nås.

Denne rapport kan kombineres med den rapport, som er omhandlet i artikel 28, stk. 1, litra c), i direktiv 2003/54/EF, og skal offentliggøres.

Artikel 8

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 24. februar 2008. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse foranstaltninger skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler inden den 1. december 2007 Kommissionen teksten til de nationale retsfor skrifter som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 9

Rapportering

Kommissionen overvåger og gennemgår anvendelsen af dette direktiv og forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport over de opnåede fremskridt senest den 24. februar 2010.

Artikel 10

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 11

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 18. januar 2006.

På Europa-Parlamentets vegne

J. BORRELL FONTELLES

Formand

På Rådets vegne

H. WINKLER

Formand

⁽¹⁾ EUT L 296 af 14.11.2003, s. 34.